

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО "ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА" ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

м. Мукачєво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

**Мукачєво
2024**

розвивати літературну компетентність кожного молодшого школяра – мета бібліотекарів та вчителів початкових класів.

Список використаних джерел

1. Матвійчук О. Є. Бібліотечна педагогіка, або виховання книжкою. *Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського*. Київ, 2016. Вип. 5. С. 24-30.
2. Попович Н. Ф. Вплив дитячих бібліотек на літературний розвиток дітей-читачів. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*. Мукачєво-Ченстохова, 2023. Вип. 2(35). С. 219-225.
3. Фіцула М. М. Педагогіка. Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. 528 с.

УДК 82:005.336.2-043.83-043.86:373.3.011.3-052(043.2)

**Надія ПОПОВИЧ,
Віталіна СЕМЕНЧУК**
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Літературна компетентність у дітей починає формуватися в початковій школі. Вона визначається не лише обсягом літературних знань, що зберігаються в пам'яті, початкових читацьких умінь і навичок з їх відтворенням, а й здатністю школярів засвоювати знання та застосовувати їх у власній літературній діяльності.

Літературна компетентність полягає у володінні дітьми молодшого шкільного віку комплексом літературних знань, умінь і навичок, що надають їм можливість творчо мислити, бути обізнаними з літературним контекстом, мати власну інтерпретаційну точку зору, порівнювати та узагальнювати, зіставляти асоціативні зв'язки тощо.

Дитяча бібліотека, будучи частиною системи літературного розвитку користувачів, має широкі можливості для вирішення наступних завдань: пробудження інтересу в дітей до книги, читання; формування кола читання з урахуванням вікових та психологічних особливостей дітей-читачів певної вікової групи; виховання навичок культури читання і користування бібліотекою; розробка інноваційних програм і проєктів читання; розвиток партнерства бібліотек тощо.

«Для шкільної бібліотеки педагогічна діяльність – особливо організований освітній процес у сфері навчального й вільного часу школяра. Тут професійно-педагогічна діяльність бібліотекаря – це діяльність, спрямована на виховання, навчання, розвиток особистості читача специфічними засобами й методами бібліотечної роботи» [1, с. 226].

Основними компонентами літературної компетенції є читацька, літературознавча, бібліотечно-бібліографічна, особистісно-діяльнісна компетенції, які формуються та розвиваються в дітей у процесі залучення їх до читання починаючи з молодшого шкільного віку і протягом подальшого спілкування з книгою.

Читацька компетентність молодшого школяра – володіння способами читання, технікою читання, культурою читання, обізнаність з колом дитячого читання тощо.

Літературознавча компетенція зумовлює достатній читацький досвід учнів, розуміння жанрової специфіки твору, визначення та усвідомлення необхідних понять, здійснення ґрунтовного аналізу твору, усвідомлення на практичному рівні понять літературознавчого характеру.

Розвиток літературознавчої компетенції неможливий без осмислення літературного твору, його сприйняття, аналізу, знань з літературознавства, кола літературознавчих понять.

Оволодіння літературознавчою компетенцією передбачає таку діяльність, під час якої діти молодшого шкільного віку змогли б з'ясувати послідовність розгортання у творі картин життя, вміли б визначати епізоди і переказувати їх, встановлювати причинно-наслідкові та часові зв'язки між подіями, характеризувати літературного героя та його вчинки, висловлювати своє ставлення до нього.

«Бібліотечно-бібліографічна компетенція – одна із складових літературної компетенції, зміст якої охоплює: правильний вибір книги, знання початкових бібліотечно-бібліографічних понять, вміння користуватися довідковою літературою, читати періодичну пресу» [2, с. 22].

Формування бібліотечно-бібліографічної компетенції здійснюється з урахуванням рівня читацької готовності кожного молодшого школяра, його техніки читання, типу читацької діяльності.

Особистісно-діяльнісна компетенція – здатність молодших школярів реалізувати власні літературні творчі здібності.

Для розвитку літературних творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку треба створити такі умови, щоб кожен міг сказати своє слово, – скласти свою казку, загадку, свій вірш, створити власні образи тощо.

«Особистісно-діяльнісна компетенція молодшого школяра спрямована на розвиток пізнавальної і творчої активності, власної літературно-письменницької діяльності дітей, розвиток інтересу до читання та осмислення літературних творів» [2, с. 22].

Працівникам дитячих та шкільних бібліотек необхідно систематично мотивувати дітей молодшого шкільного віку до спілкування з книгою.

«Залучаючи дітей до читання, бібліотекарі розвивають й удосконалюють інтелектуальну й емоційну сфери дітей-читачів, формують їхній світогляд та морально-етичні принципи, збагачують їхній життєвий досвід тощо» [3, с. 236].

У дітей-читачів треба формувати і розвивати уміння користуватися бібліографічними покажчиками, картками каталогів, орієнтуватися у принципах розміщення книжок на стелажах.

Отже, серед важливих завдань роботи з дітьми молодшого шкільного віку є формування та розвиток їхньої літературної компетентності. Читацька, літературознавча, бібліотечно-бібліографічна та особистісно-діяльнісна компетенції формуються та розвиваються в дітей у процесі залучення їх до читання.

Список використаних джерел

1. Баліка Л. М. Педагогічні основи роботи шкільних бібліотек щодо розвитку в учнів інтересу до читання. *Інноватика у вихованні*. Рівне, 2017. Вип. 6. С. 225-236.
2. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів. Івано-Франківськ, 2017. 44 с.
3. Попович Н. Ф., Семенчук В. В. Особливості роботи з дітьми-читачами у дитячих бібліотеках. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*. Мукачєво-Ченстохова, 2023. Вип. 2(35). С. 232-237.

УДК 028.02-043.86-042.65:373.3.015.311(043.2)

Надія ПОПОВИЧ,
Анна Марія ХИМИНЕЦЬ
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво

СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Читацька самостійність полягає у наявності в молодших читачів мотивів, що спонукають їх звертатися до книжок, та сукупності знань, що дозволяють їм реалізувати ці мотиви з найменшою затратою часу й зусиль у зв'язку з певною потребою. Це усвідомлений вибір книги, застосування вмій і навичок із читання, якими володіють діти молодшого шкільного віку під час діяльності з книгою.

Читання – одне з основних джерел отримання дітьми знань.

Інтерес до самостійного читання у дітей пробуджується саме в початкових класах, і його необхідно постійно розвивати і підтримувати.

«Самостійність – одна з властивостей особистості. Характеризується двома факторами: по-перше, сукупністю засобів – знань, умій і навичок, якими володіє особистість; по-друге, ставленням особистості до процесу діяльності, її результатів і умов здійснення, а також зв'язками з іншими людьми, які складаються в процесі діяльності» [1, с. 297].

Для молодших школярів дуже важливими є набутки самостійного позакласного читання. Працівники дитячих бібліотек сприяють розвитку читацької самостійності дітей молодшого шкільного віку: упроваджують інноваційні технології, проявляють нові ініціативи, використовують сучасні електронні й комп'ютерні засоби.

Важливими завданнями працівників дитячих бібліотек є: навчити дітей користуватися бібліотекою та її фондом, системою каталогів і картотек, довідковою літературою, тематичними папками, періодичними виданнями.

Систематичне виховання кваліфікованих читачів, всебічно розвинених особистостей є одним із пріоритетних завдань дитячих бібліотек. Для цілеспрямованого виховання кваліфікованих читачів треба, щоб молодші школярі мали можливість працювати з окремими маленькими книжечками, які вони самостійно вибирають за певною темою, жанром чи автором.

Книга відіграє велику роль у навчанні, розвитку, вихованні молодших школярів, але тільки тоді, коли діти вміють з нею працювати.

Мотичка В., Прокопович Л. Соціально-комунікаційні тенденції в діяльності бібліотечних установ	75
Назарук Н. А. Рівненська обласна бібліотека для дітей – осередок для творчого навчання та саморозвитку	77
Орлов Д., Петрова А. Роль та значення інформаційно-аналітичного сектору в діяльності наукової бібліотеки Мукачівського державного університету	80
Охріменко Г. Змістово-тематичне наповнення освітньої компоненти «Бібліотечна справа» для здобувачів спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (на прикладі Національного університету «Острозька академія»)	82
Патрикей С. Грантова діяльність як перспектива розвитку Рівненської обласної бібліотеки для молоді	84
Петрова А., Орлов Д. Різновиди бібліотерапії	87
Попович Н., Гасуляк С. Виховання культури читання у дітей молодшого шкільного віку	90
Попович Н., Семенчук В. Формування та розвиток літературної компетентності у дітей молодшого шкільного віку	92
Попович Н., Химинець А. М. Специфіка розвитку читацької самостійності дітей молодшого шкільного віку	94
Постельжук О. Книгозбірня як осередок культурного та духовного відродження нації	95
Постельжук О., Климчук В. Віртуальний простір бібліотеки як середовище освіти та самоосвіти студентів-юристів	97
Приходько Н. Просування читання засобами рекомендаційної бібліографії	100
Прокопович Л. Освітня діяльність шкільних та університетських бібліотек	103
Розман І. Роль бібліотечної педагогіки в освіті	106
Русин Н., Мовчан К. Інноваційні підходи та стратегії розвитку бібліотечної педагогіки в сучасній освіті	108
Семенчук В., Веремчук О. Бібліопедагогіка та її роль у формуванні та розвитку читача в умовах шкільної бібліотеки	110
Сідор Ю., Товканець Г. Бібліотека як простір забезпечення доступу до знань, розвитку культури та соціального прогресу.....	112
Теличко Н. Бібліотека закладу вищої освіти як осередок формування інформаційної культури здобувача освіти.....	114
Товканець Г., Свищо С. Виховне значення уроків української мови і читання у початковій школі	116
Трачук Л. Неформальна освіта студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Надвірнянського фахового коледжу	118
Химинець А. М., Прокопович Л. Бібліотечні інноваційні послуги: міжнародний та вітчизняний досвід	120
Чернецька І., Постельжук О. Роль літературного процесу у формуванні емоційного та інтелектуального розвитку дітей та молоді	123
Черніговець Т. Сучасна шкільна бібліотека як інформаційно-освітній простір	126
Шевчук В., Шатрова М. Структура електронної бібліотеки ЗВО (на прикладі наукової бібліотеки Національного університету «Острозька академія»).....	128
Щербан Т., Брецько І. Терапевтичні можливості бібліотерапії як сучасного методу психологічної допомоги	131
Юшин С. Штучний інтелект у бібліо-лабіринтах як провідник для шукачів досконалішої форми самоактуалізації	133
Відомості про авторів	137

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>